

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-235

11.3.2021

Gjensidige Forsikring ASA

Næringsliv

Kraftforskrue og melkestall omfattet av bygningsforsikringen? – uklare vilkår – fal. § 2-1.

Sikredes sommerfjøs brant, og på skadetidspunktet hadde sikrede en bygningsforsikring hos selskapet, samt en eiendelsforsikring med forsikringssum på kr 250 000. Selskapet utbetalte kr 290 000 i erstatning, hvorav kr 250 000 av disse var for dekning under eiendelsforsikringen. Sikrede anførte at selskapet også måtte erstatte kraftforskrue og melkestall, men selskapet avviste ansvar og anførte at det hadde utbetalt hele forsikringssummen under eiendelsforsikringen. Sikrede anførte at kraftforskrue og melkestall måtte falle inn under bygningsforsikringen, at vilkårene var så uklare at de måtte tolkes i sikredes favør, og at selskapet uansett hadde brutt sin opplysningsplikt ved tegning, jf. fal. § 2-1. Selskapet avviste ansvar og anførte at kraftforskrue og melkestall var unntatt bygningsforsikringen, og at sikrede skulle hatt høyere forsikringssum på eiendelsforsikringen. Selskapet mente det hadde overholdt opplysningsplikten i fal. § 2-1. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på erstatning for kraftforskrue og melkestall under bygningsforsikringen, samt at det ikke var dokumentert at selskapet hadde brutt informasjonsplikten.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: erstatning kr 64 500 for kraftforskrue, samt kr 89 848 for montering av melkestall, med tillegg av forsinkelsesrenter, jf. fal. § 8-4

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsoppgjør etter skade på bygning.

Sikredes sommerfjøs brant 14.7.18, og skaden ble meldt til selskapet.

Sikredes forsikringsbevis utstedt 26.4.18 har følgende omtale av bygningsforsikring på s. 27:

Bygning 2, Byggeår: 2015.

(...)

Virksomhet: Kombinert landbruk, Anvendelse: Storfeforhold

Beviset s. 29 sier:

Hva er forsikret?

Dekkes:

- Ting nevnt foran i forsikringsbeviset
- Bygning med tilhørende innvendige overflater og fastmonterte innredninger, begrenset av bygningens yttertak, yttervegger, bunnsåle, grunnmur og bygningsfundamenter
- Ledninger og løse/faste styringsenheter for utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass eller væske, installasjoner som VVS (varme, ventilasjon og sanitær), fyrkjel til drift av bygning, installasjoner for romsbelysning, heiser, rulletrapper, sprinkelanlegg, varslingsanlegg, solavskjerming, integrerte hvitevarer, avtrekk til ventilasjon for kjøkken i restaurant/kafe
- (...)
- Utvendig gjødselsoppsamlingsanlegg og silo som ikke er registrert som egen bygning i landbruksproduksjon

(...)

- Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som brukes for landbruksproduksjon

(...)

Dekkes ikke:

- Utstyr og installasjoner til bruk for produksjons- eller næringsvirksomhet

(...)

- Ventilasjonsanlegg som er montert for produksjon

(...)

- Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjons- eller næringsutstyr.

(...)

Forsikringsbeviset på s. 39 angir forsikring for eiendeler med følgende:

Eiendeler i bygning 2	Forsikringssum
(...) Sommerfjøs.	
Virksomhet: Kombinert landbruk, Anvendelse: Storfeforhold	
(...)	
Maskiner, inventar og løsøre	250 000

Under dekningsbeskrivelsen til forsikringen på s. 40 fremkom bl.a. følgende:

Dekkes

- Ting nevnt foran i forsikringsbeviset

- Maskiner, inventar og løsøre

- Tilhørende tekniske installasjoner, kabler, rør og fundamenter og bygningsmessig innredning.

(...)

Dekkes ikke

- Varer (...)

- Motorvogn (...)

- Bygning eller ting omfattet av bygningsforsikring

(...)

Selskapet tilbød erstatningsoppgjør pålydende kr 289 495. I erstatningsoppgjøret ble det betalt ut full forsikringssum på eiendelsforsikringen på kr 250 000, mens erstatning for bygningen utgjorde resten.

Sikrede var uenig i oppgjøret fordi skaden på kraftforskrue og montering av melkestall oversteg forsikringssummen på eiendeler på kr 250 000, og sikrede mente skadene måtte dekkes under bygningsforsikringen.

Selskapet opprettholdt sitt standpunkt 13.11.19. Sikrede kontaktet advokat og klaget på nytt til selskapet 9.1.20. Sikrede anførte at selskapet måtte dekke regning for kraftforskrue, del av elektrikerregning og regning for montering av melkestall. Selskapet opprettholdt sitt standpunkt 24.1.20.

Sikrede krever erstatning for kraftforskrue med kr 64 500 og montering av melkestall med kr 89 848.

Sikrede anfører at en kraftforskrue er en "fastmontert innredning" og omfattes derfor av bygningsvilkårene. Selskapet har anført at utstyret ikke er en naturlig del av bygningskonstruksjonen eller silo og må defineres som spesialutstyr til bruk for produksjon eller næringsvirksomhet. Dette viser en mangel på forståelse av hva et fjøs og en silo består av. Nær sagt ethvert moderne fjøs med silo av denne typen har én eller flere slike kraftforskruer montert. Hva selskapet anser som "en naturlig del av bygningskonstruksjonen" er ikke rettslig relevant.

Sikrede anfører videre at kraftforskrue evt. må anses som utstyr med utvendige rør som brukes for landbruksproduksjon og omfattes således også av sistnevnte siterte strekpunkt.

Forsikringsvilkårene, med oppstilling av hva som dekkes og ikke, og forholdet mellom disse listene, er uklare, og denne uklarheten er selskapets risiko. Vilkårene er utformet av selskapet, og sammenhengen mellom de to kolonnene i vilkårene er vanskelig å forstå for forsikringstakeren. Selskapets tolkning innebærer at det er lite som skal henføres til bygningsforsikringen, og forsikringen vil da ikke være egnet for et fjøs. Det kan ikke være tvil om at selskapet burde utformet vilkårene på en tydeligere måte.

Sikrede anfører videre at selskapet er ansvarlig for å ha brutt informasjonsplikten i fal. § 2-1 når det gjelder henføring av melkestall under eiendeler, evt. også for kraftforskrue. En forsikringsagent var på befaring hos sikrede før forsikringen ble tegnet for å rådgi dem om hvilke forsikringer og hvilke dekninger de hadde behov for. Dersom det er korrekt at kraftforskrue og melkestall ikke er dekket under bygningsforsikringen, var sikrede klart underforsikret for eiendeler, og forsikringsagenten har ikke gitt klientene nødvendig informasjon om hvordan vilkårene skulle forstås. Dette vil gi grunnlag for erstatningsansvar for selskapet, jf. dom fra Gulathing lagmannsrett 20.12.11. Agenten høynet forsikringssummen for eiendeler etter brannen til kr 800 000. Agenten må anses uaktsom, det foreligger et økonomisk tap forårsaket av den mangelfulle rådgivningen, og de alminnelige erstatningsvilkår er således oppfylt.

Selskapet avviser ytterligere ansvar og anfører at kraftforskrue og montering av melkestall ikke er dekket under bygningsforsikringen. Utstyr og installasjoner til bruk for produksjon eller næringsvirksomhet er unntatt dekning. For å ha dekning for slikt utstyr og installasjoner må det tegnes eiendelsforsikring. Sikrede hadde en fullverdiforsikring på sommerfjøsset som brant, og i tillegg en eiendelsforsikring med forsikringssum på kr 250 000.

Bygningsforsikringen selskapet tilbyr sine kunder innen nærings- og landbrukssegmentet må forstås som standard bygningsforsikring, med de dekninger selskapet har valgt å spesifisere under dekningspunktet. Eksempelvis har selskapet valgt å dekke siloens bygningskonstruksjon under bygningsforsikringen (avsnitt 2 under "dekkes"). Nødvendig utstyr og installasjoner knyttet til å drifte siloen treffes av punktet "utstyr og installasjoner til bruk for produksjon- eller næringsvirksomhet" dekkes ikke (avsnitt 1 under "dekkes ikke").

Vilkårene må ses i sammenheng. Det er korrekt at fastmontert innredning kan være dekket, men det er objektivt unntak for "utstyr og installasjoner til bruk for produksjons- eller næringsvirksomhet". Dette kan være fast tilknyttet utstyr som for eksempel husdyrinnredning, fôringsanlegg, gjødselsanlegg, korn- og høytørk og melkeanlegg. En kraftforskrue bidrar til å forflytte kraft for fra silo til mating, altså en del av et fôringsanlegg. En melkestall brukes for manuell eller automatisert melking. Det er ikke tvil om at begge disse innretningene er knyttet til landbruksproduksjon og dermed positivt unntatt dekning for bygningsforsikringen.

Selskapet avviser at det har gitt sikrede mangelfull informasjon i forbindelse med tegning av bygnings- og eiendelsforsikringen. Selskapet ved salgsrepresentant har hatt møte med sikrede hvor endringer ble forklart og forsikringsforholdet ble gjennomgått i sin helhet. Det er sikrede som er nærmest til å sette korrekt verdi på produksjonsutstyret.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om kraftforskrue og melkestall skal dekkes under sikredes forsikring for bygning eller forsikring for eiendeler.

Sikredes forsikring for bygning omfatter:

- Bygning med tilhørende innvendige overflater og fastmonterte innredninger, begrenset av bygningens yttertak, yttervegger, bunnsåle, grunnmur og bygningsfundamenter
- Ledninger og løse/faste styringsenheter for utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass eller væske, installasjoner som VVS (varme, ventilasjon og sanitær), fyrkjel til drift av bygning, installasjoner for romsbelysning, heiser, rulletrapper, sprinkelanlegg, varslingsanlegg, solavskjerming, integrerte hvitevarer, avtrekk til ventilasjon for kjøkken i restaurant/kafe
- (...)
- Utvendig gjødselsoppsamlingsanlegg og silo som ikke er registrert som egen bygning i landbruksproduksjon
- (...)
- Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som brukes for landbruksproduksjon
- (...)

Bygningsforsikringen omfatter ikke:

- Utstyr og installasjoner til bruk for produksjons- eller næringsvirksomhet
- (...)
- Ventilasjonsanlegg som er montert for produksjon
- (...)
- Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjons- eller næringsutstyr.
- (...)

Sikrede anfører at kraftforskruen må anses som "fastmontert innredning" etter første strekpunkt. Nemnda forstår vilkårene slik at det dreier seg om en ordinær forsikring for bygning som omfatter selve bygningen med tilhørende fastmonterte installasjoner, mens installasjoner som gjelder produksjons- og næringsvirksomhet er unntatt. Dette betyr at installasjoner som er nødvendig for at bygningen skal fungere som bygning er omfattet av forsikringen, mens næringsspesifikke installasjoner er unntatt. Slike installasjoner må da dekkes som maskiner eller inventar under eiendelsforsikringen.

Nemnda forstår videre situasjonen slik at kraftforskrue og melkestall er installasjoner som typisk brukes i landbruk. Disse installasjonene er derfor ikke nødvendige for at bygningen skal fungere som bygning, og faller i så fall utenfor dekningen slik vilkårene her er formulert.

Dekningen omfatter imidlertid også:

Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som brukes for landbruksproduksjon

Mens den unntar:

Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjons- eller næringsutstyr.

Sikrede anfører at kraftforskruen er "utstyr med utvendige rør som brukes for landbruksproduksjon", og at en kraftforskrue er en naturlig del av bygningskonstruksjonen og silo, all den tid bygningen er et fjøs. Det vilkårene omfatter, er "Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som brukes for landbruksproduksjon". Nemnda forstår situasjonen slik at det dreier seg om en innvendig silo, hvor fôr forflyttes fra silo til mating ved hjelp av en kraftforskrue. Nemnda kan i så fall ikke se at en kraftskrue er en "utvendig ledning, rør eller tank".

Sikrede viser til at vilkårene er uklare. Nemnda er enig i at deler av vilkårene kan virke forvirrende, men det gjelder ikke de delene som er aktuelle her. Sondringen mellom installasjoner som er nødvendig for at bygningen skal fungere som bygning og installasjoner som er nødvendige for produksjons- og næringsvirksomhet er vanlig i bygningsforsikring og fremgår for de installasjoner det her gjelder rimelig klart av vilkårene.

Sikrede anfører videre at selskapet er ansvarlig for brudd på informasjonsplikten i fal. § 2-1, som sier at selskapet skal informere om vesentlige begrensninger i dekningen i forhold til hva sikrede med rimelighet kunne forvente.

Nemnda har ikke grunnlag for å ta stilling til hvilken informasjon sikrede mottok av forsikringsagenten på befaring før tegning, samt under selve tegningen.

Nemnda forstår sikrede slik at agenten skulle opplyst at sikrede var underforsikret for eiendelene når kraftforskrue og melkestallen var forsikret som eiendel. Det er på det rene at eiendeler er forsikret med en forsikringssum på kr 250 000, men det er ikke dokumentert at agenten mottok informasjon som tilsier at han utviste uaktsomhet i forbindelse med dette punktet i forsikringsavtalen. I utgangspunktet er det sikrede som er nærmest til å verdsette sine eiendeler, og det er derfor vanskelig å si at agenten burde grepet fatt i dette punktet. At agenten høyner forsikringssummen etter at skaden er skjedd, og det viser seg at forsikringssummen for eiendelene er for lav, er ikke det samme som at han burde vært klar over dette da gjennomgangen fant sted.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).